

Mebus seçimi hakkında kanun lâyihası ve Teşkilâtı Esasiye encümeni mazbatası (1/864)

Teşkilâtı Esasiye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Teşkilâtı Esasiye En.

Esas No. 1/864

Karar No. 2

8. XII. 1942

Yüksek Reisliğe

Mebus seçimine dair olan 20 Eylül 1324 tarihli kanunun muhtelif tarihlerde bir takım tadillere uğramış ve Teşkilâtı Esasiye kanunu ile tearuz teşkil edecek hükümleri ihtiva etmekte bulunmuş olması itibariyle tatbikatta bazı müşküller tevhit etmekte olduğundan mevcut zeyil ve tadiller bir arada toplanmak ve artık hiç bir surette yeri kalmamış olan hükümler ortadan kaldırılmak ve eski kanuna göre husule gelen bazı tereddütler de tazvih olunmak suretiyle Hükümetçe tanzim edilen kanun lâyihası, Yüksek Heyet tarafından Encümenimize tevdi edilmekle davet edilen salâhiyetli zatlar hazır oldukları halde, Dahiliye ve Adliye encümenlerince yapılan tadil ve tashihlerle birlikte Encümenimizce tetkik olundu.

Yukarıda arz edilen hususlar hariç olmak üzere seçim işlerinde halen tatbik edilen esaslar dairinde Hükümetçe tanzim edilmiş olan bu lâyihanın tetkikinde Encümenimiz de aynı esasları muhafaza etmekle beraber en ziyade seçim işlerinin tabi olduğu bazı merasim ve tetkikler icabı olarak tâyin edilen müddetlerin ihtiyacı ihlâl ve tazyik etmemek şartıyla mümkün mertebe kısaltılmasını faydeli olarak mülâhaza eylemiş ve bunun temini hususunda ittifak eyledikten sonra maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Lâyihanın 1, 2, 3, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 40, 41 nei maddeleriyle (Lâyiha bir madde ilâvesinden dolayı birer numara yukarıya alınan) 43, 45, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 nei maddeleri Hükümetin teklif ettiği; 8, 9, 34 ve 47 nei maddeleri Adliye encümeninin; 4, 5, 6, 10, 12, 13, 18, 20, 39, 42 nei (madde ilâvesinden dolayı birer numara yukarıya alınan)

44 ve 46 nei maddeleri Dahiliye encümeninin kabul eylediği şekillerde aynen veya esasa taallük etmiyecek surette bazı ufak tefek kelime tashihleri yapılarak kabul edildikten sonra Encümenin tevakkuf ettiği diğer maddeler üzerinde müzakerelere geçilmiş ve bu müzakereler neticesinde lâyihanın 7, 11, 14, 15, 16, 22, 26, 36 ve 38 nei maddelerinde bazı düzeltme ve değişiklikler yapıldığı gibi eski «İntihabı mebusan» kararnamelerinde mevcut olup lâyhada yer almayan namzetliğin vaz ve ilânı hususu ayrıca 43 neu madde olarak lâyihaya ilâve kılınmıştır.

Bunlar hakkındaki mucip sebepler sırasıyla aşağıya derç olunmuştur. Şöyle ki :

7 nei madde: Encümenimiz, bu maddenin 8 nei fıkrasının daha vazih bir şekle koymak için bu fıkradaki «Hizmetlerinde» kelimesinin «Hizmetinde» olarak tashihinden sonra, halkça kötü tanınmış olmasını seçime iştirak için mâni addeden 9 neu fıkrasında tevakkuf etmiştir. Kötü kelimesinin hududunu tâyin için elde vazih bir kıstas ve mikyas olmamasına ve böyle müphem bir vasfın, takdir ve telâkkilere göre türlü şekillerde mütalâa ve münakaşalara yol açarak bir takım vatandaşların sebepsiz ve lüzumsuz yere bu medenî haktan mahrum kalmamalarını intaç edecek bir vaziyet ihdas eyleyeceğine ve zaten maddede vatandaşların seçmenlik hakkını selbedecek sarih hükümler bulunmasına göre bu 9 neu fıkranın, lüzumsuzluğuna kani olan Encümenimiz, maddeden kâmilten çıkarılmasını muvafık görmüş ve maddenin diğer kısımlarını Dahiliye encümeninin yazdığı veçhile aynen kabul etmiştir.

11 nei madde : Merkezden tâyin edilen me-

murlarla müftüler, hâkimler, Cumhuriyet müddeumumileri ve belediye reislerinin seçime başlanmadan iki ay evvel istifa etmelerini meşrut kılmakta olan hüküm normal intihaplarda, intihabın ne vakit yapılacağı mâlûm olması itibarıyla muvafık görülmekte ise de tecedidi intihaba karar verildiği zaman tecedidin ilânını mütakıp derhal işe başlanarak kanunen iki aydan evvel intihabın bitmesi mümkün olacağına nazaran namzetliğini vazetmek istiyen bu gibi vatandaşların böyle bir haktan mahrum kalmamalarını temin için tecedidin ilânından üç gün zarfında istifa etmeleri esası kabul edilmiş ve madde ona göre tashih kılınmıştır.

14 ncü madde : Encümenince bu maddenin ikinci fıkrasında ufak bir kelime tashihi yapıldıktan sonra, teftiş heyetinin defterler üzerinde yapacağı beş günden on güne kadar olan tetkik müddeti, mazbatamızın yukarısında yazılan mülahazaya mebni « beş günden sekiz güne kadar » olmak üzere tenzil ve tadil olunmuş ve maddenin diğer kısımları Dahiliye encümeninin yaptığı tashih dairesinde aynen kabul edilmiştir.

15 nci madde : Dahiliye encümeninin bazı tashihlerle yazdığı bu maddenin ikinci fıkrasında teftiş heyetinin kabul eylediği defterlerin asırlı kalması için tâyin olunan on gün müddet de yukarıda yazılı mütalâaya binaen beş güne indirilmiş ve diğer kısımlar aynen kabul olunmuştur.

16 ncı madde : Teftiş heyetinin kararına razı olmayanların Adliye mahkemesine müracaatları için konulan üç gün müddet iki güne ve mahkemece tetkik için tâyin edilmiş olan altı gün müddet de beş güne indirilmiştir. Bundan başka seçim işlerinin mümkün mertebe süratle ikmaline mâtuf olarak encümenince takip edilen gayeyi bir kat daha temine medar olmak üzere resmî tatil günlerinde dahi çalışılmasını encümen muvafık gördüğünden, maddenin sonlarında menfi bir tarzda yazılmış olan fıkrayı bu ve daha evvelki maddelerde yazılı müddetlerin hesabında resmî tatil günlerinin sayılacağı » tarzında müspet bir şekle koymak suretiyle tadil etmiş ve maddenin diğer kısımlarını Hükümetin teklifi veçhile kabul eylemiştir.

22 nci madde : İtirazların mahkemece tetkikinden sonra hemen işe başlanmasını temin için maddenin buna taallûk eden ilk cümlesine « bit-

mesi üzerine derhal » kelimeleri ilâve edilmek suretiyle madde Hükümetin teklifi dairesinde aynen kabul edilmiştir.

26 ncı madde : Önceden tesbit edilecek programa göre seçmenlerin reyleri kabul olunacağı yazılı olduğu cihetle bu maddede « seçim şubesinin en uzak köy veya mahallesinden başlamak üzere » cümlesi zait görülerek madde daha sade bir şekle konulmak maksadiyle bu cümle tayyedildiği gibi ibarelerde vuzuhu ve selâseti temin için de (a) ve (f) fıkralarında ufak tefek bazı tashihler yapılmış ve maddenin diğer kısımları Hükümetin teklifi dairesinde aynen kabul edilmiştir.

36 ncı madde : Hazır bulunmayan ikinci seçmenlerin biran evvel seçim yerine gelmelerini temin maksadiyle maddenin bu hükme taallûk eden fıkrasında « en kısa bir zamanda gelmeleri için gün tâyin ve Hükümet tarafından kendilerine tebliğ olunur » tarzında ufak bir tadil yapılmış ve diğer kısımlar Hükümetin teklifi veçhile kabul edilmiştir.

38 ncı madde : Sandıkta çıkan puslaların tadadına müteallik muamele esnasında 26 ncı maddenin ç, d, e fıkralarındaki hükümlerin nazara alınmasını temin için bu maddeye bir cümle ilâve edildikten sonra madde Dahiliye encümeninin kabul ettiği tarzda encümenince kabul olunmuştur.

Mebusların intihabına ait olan bu kanunda, yukarıda yazıldığı üzere, vatandaşların ne suretle namzetliklerinin talep ve ilân edileceği eski « İntihabı mebusan » kararnamelerinde mevcut olduğu halde bu kanunda yer almamasını bir eksiklik addeden encümenimiz bu hususun ayrıca lâ-yihaya dercini lüzumlu görmüş ve bunu 43 ncü madde olarak ilâve etmiştir.

Umumî Heyette müzakere olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Teş. E. E. Reisi
Konya

T. F. Sılay

Kâtip

Tokad

Resai Erişken

İmzada bulunmadı

Eskişehir

Y. Ziya Özer

M. M.

İstanbul

Ziya Karamursal

Ankara

M. Ökmen

Gümüşane

H. F. Ataç

Kırklareli

Dr. F. Umay

Kütahya   Muğla
Muhlis Erkmen   Yunus Nadi
İmzada bulunmadı
Seyhan
A. M. Yeğena

Manisa

1. — Her kanun, kendinden evvelkinden mükemmel olmak ve onun noksanlarını tamamlamak bakımından yeni hayata ve ihtiyaca cevap vermek iktiza eden bir müessesedir. Bunda ise asla bir yenilik yoktur. Bilâkis 1872 tarihli kanunu Esasiye göre tanzim ve (1908) Meşrutiyet meclisinde aynı ruh ile kabul edilmiş olan «İntihabı mebusan kanunu» nun hemen aynıdır. Türk milleti siyasi ve içtimai hayat bakımından, hürriyeti ve hukuku anlamak yönünden çok terakki etmiş olduğu ve bahusus bundan evvelki Cumhuriyet Halk Partisi programının mebus intihabı kanununun değiştirilmesi yolundaki işareti değişme ve gelişmenin ifadesi bulunduğu halde bu realitelere uymıyarak yapılan ve eski kanunun tercümesi değil, âdeta her bakımdan bir kopyası olan bu lâyhaya yeni bir «kanun» veya «tesis» demeyi doğru bulmamaktayım.

2. — Esbabı mucibede eski kanunda lâ-yiklik vasfına muhalif hükümler bulunması bu lâyihanın gönderilmesinde sebep gösteriyor. Aynı lâyihanın «Cumhuriyetçi, İnkı-

lâpçı, Halkçı, Devletçi» vasıflarımıza da o nisbette ehemmiyet vermesi icabederdi. Bir kanunda «İmam, Papas, Hahambaşı» ibarelerinin bulunması o kanunun değiştirilmesine değil o ibarelerin içtimai hayatımıza artık tatbiki kabil olduğuna göre ihmaline sebebiyet verir. «Padişaha dua» Padişah olmayınca tabiatıyla hüküm ifade etmez. Nitekim Meşrutiyet devrinin bu kanununu bizler tam 19 senedenberi tatbik etmekteyiz ve hiç birisinde ne imamın, ne papazın duasına muhtaç bulunmamışız.

3. — Diğer bir sebep olarak da intihaba ait muhtelif kanunlar bulunmasının tatbikatı ve anlamayı zorlaştırmış olduğu gösterilmektedir. Eğer zeyiller, tadiller kanunların her zaman yenilenmesinde esaslı bir âmil telâkki edilecek olursa bir çok malî, askerî kanunlarımızın hemen her devrede yeniden çıkması iktiza ederdi.

Herhangi noktadan muhakeme edilirse edilsin kanaatimce bize, yeni kelime olarak yalnız «seçim» i ve icat olarak «seçmeni» getiren bu kanunun senelerdenberi içinde yaşadığımız ve tatbik ettiğimiz siyasi sisteme uyar ve tecrübelerden alınmış derslerden istifadeyi temin eder. Yeni bir tesis kıymetini haiz olmaması itibariyle daha mükemmeli hazırlanmak üzere kabul edilmemesi mütalâasındayım.

Refik İnce

TEŞKİLÂTI ESASİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Mebus seçimi kanunu lâyihası

(Madde 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti dahilinde mebus seçimi vilâyetler itibariyle yapılır. Her vilâyet bir seçim dairesi ve her nahiye bir seçim şubesi itibar olunur.

(Madde 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

İKİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti halkından her (40 000) nüfus için bir mebus seçilir. Bir seçim dairesinin nüfusu (40 000) den aşağı olsa dahi bir mebus seçmek hakkıdır. Nüfusu (40 000) den yukarı olan seçim daireleri için aşağıda gösterilen muamele yapılır:

(55 000) e kadar bir, (55 001) den (95 000) e kadar iki, (95 001) den (135 000) e kadar üç, (135 001) den (175 000) e kadar dört mebus seçilir.

Nüfus miktarı yükseldikçe mebus sayısı bu yolda arttırılır.

Seçmenler defterinin tanzimi

(Madde 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ÜÇÜNCÜ MADDE — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Teşkilâtı esasiye kanunu ile muayyen seçim devresini ikmal etmiş veya aynı kanunun 25 nci maddesine göre seçim yenilenmesine karar verilmiş bulunuyorsa keyfiyet Dahiliye vekâletince vilâyetlere tebliğ olunur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Valiler, seçime başladığını ve vilâyet merkezleri de dahil olduğu halde her kazada mevcut erkek ve kadın Türk nüfusunu havi birer esas defterinin tanzimini idareleri altındaki kaymakamlarla vilâyet merkezlerindeki belediye reisliğine ve vilâyet merkezine bağlı nahiye ve köylere emir ve tebliğ ederler.

Kaza kaymakamları da vilâyetin bu emrini kazaları içindeki belediye nahiye ve köylere bildirirler.

BEŞİNCİ MADDE — Bu emir ve tebliğleri alan belediye idareleriyle köylerin muhtar ve ihtiyar meclisleri âzaları, belde ve köylerinde yerleşmiş olan veya bu maksatla oturmakta bulunan umum erkek ve kadın nüfusunun defterlerini en çok on gün içinde tanzime mecburdurlar. Defterlerin tanzimi sırasında tedavi ve seyahat gibi sebeplerle muvakkat olarak başka yerde bulunanlar, buldukları yerlerin değil asıl ikametgâhlarının bulunduğu yerlerin esas defterlerine yazılırlar.

Bu defterlerde:

- A) Adı;
- B) Soy adı;
- C) Baba adı;
- Ç) Ana adı;
- D) Doğum yeri;
- E) Doğum tarihi;
- F) İkametgâhının bulunduğu mahalle ve sokağın adı ile numarası;
- J) Seçim hakkını haiz olup olmadığı;
- H) Sanat ve meşguliyet ve mülâhazat sütunları bulunur.

ALTINCI MADDE — Şehir ve kasabalarda, mahalle ve köylerde köy itibariyle tanzim edilecek olan bu defterle, biri yeni doğanlardan 22 yaşına kadar olanları (22 yaşını henüz bitirmemiş olanlar dahil) diğeri de 22 yaşını bitirmiş olanlardan başlayarak daha yukarı yaşta bulunan nüfusu göstermek üzere iki bölüm olarak tanzim edilir.

Askerî garnizonlarla müesseselerindeki subay ve erat yekûnunun ne suretle tesbit ve defterlere ilâve olunacağı Millî Müdafaa ve Dahiliye vekâletleri arasında kararlaştırılır.

Seçmenlik şartları

YEDİNCİ MADDE — Birinci ve ikinci seçmen olabilmek için :

1. Türk olmak ;
2. 22 yaşını bitirmiş olmak ;
3. Âmme hizmetlerinden menedilmiş olmamak ;
4. Ağır hapis cezasına mahkûm olmamak ;
5. Hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, hileli iflâs cürümlerinden biriyle mahkûm olmamak ;
6. Mahcur olmamak ;
7. Yabancı tebaadan olduğu iddiasında bulunmuş olmamak ;
8. Yabancı bir Devletin resmî hizmetinde bulunmamak.

(Madde 8. — Adliye encümeninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

SEKİZİNCİ MADDE — Silâh altında bulunan erat, jandarmalar, subaylar, polisler, askerî memur ve askerî hâkimler ve askerî mektep talebeleri birinci ve ikinci seçmen olamazlar.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun 7 nci ve 8 nci maddelerine göre birinci ve ikinci seçmenlik hakkını haiz olmıyanların bu durumları beşinci maddede tarif edilen seçmenler defterlerindeki isimlerinin hizasına ve (seçim hakkını haiz olup, olmadığı) sütununa açık olarak işaret edilir.

Mebusluğa seçilmeyecek olanlar

(Madde 10. — Dahiliye encümeninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ONUNCU MADDE —

1. Yabancı Devlet resmî hizmetinde bulunanlar ;
2. Ağır hapis cezasıyla veya hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, ve hileli iflâs suçlarından biriyle mahkûm olanlar ;
3. Mahcurlar ;
4. Yabancı tebaadan olduğu iddiasında bulunanlar ;
5. Âmme hizmetlerinden menedilenler ;
6. Türkçe okuyup yazmak bilmiyenler ;
7. 30 yaşını bitirmemiş olanlar mebus seçilemezler.

ON BİRİNCİ MADDE — Muallimler müstesna olmak üzere merkezden tâyin olunan umum memurlarla müftüler, hâkimler, Cumhuriyet müddeiumumileri, belediye reisleri seçime başlanmadan iki ay evvel ve teedidi intihap halinde teedidin ilânından üç gün sonra istifa etmiş olmadıkça memuriyet mahallerinin içinde bulunduğu intihap dairelerinden mebus seçilemezler.

Bunlardan başka:

A) Kara, deniz, hava, jandarma sınıflarına mensup subaylarla askerî memur ve askerî hâkimlerden istifa hakkını haiz olmıyanlar;

B) İstifa ve tekaüt hakkı bulunanlardan umumî seçim ilânından itibaren nihayet on gün zarfında usulen istifa ve tekaütlüklerini talep etmiyenler dahi mebusluğa seçilemezler. Aksi takdirde bu seçimler yapılmamış sayılır.

Ancak ara seçimlerinde, istifa veya tekaütlük hakkını haiz olanlardan ilân edilen seçim gününden evvel istifa veya tekaütlüğünü talep etmiş olanlar mebusluğa seçilebilirler. Yukarıdaki on gün kaydine bağlı değildirler.

(Madde 12. — Dahiliye encümeninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ON İKİNCİ MADDE — Yedeksubayların kısmi ve umumî mebus seçimi sıralarında gerek talim ve manevra için olsun, gerek harp sebebiyle olsun silâh altına çağırılmış ve orduda hizmet almış bulunmaları mebus seçilmelerine mâni değildir.

Teftiş heyeti

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun 5 ve 6 ncı maddeleri uyarınca köy ve mahalle itibariyle hazırlanan defterler o köy veya mahalleleri bağlı buldukları kaza veya vilâyet merkezlerindeki belediye reisliklerine gelmeğe başladığı günden itibaren bu merkezlerde, vilâyet merkez kazasıyla vilâyete bağlı kazaların büyüklüğüne göre âzası 4 den 10 a kadar olmak üzere bir teftiş heyeti kurulur. Bu teftiş heyeti belediye reisinin reisliği altında olmak üzere, vilâyet merkezlerinde, vilâyet daimî encümeni âzasıyla, belediye meclisince kendi aralarında seçilecek âzalardan ve kazalarda yalnız belediye meclisince, aralarından seçilecek âzalardan terekkiup eder. Şayet kazaların büyüklüğü yüzünden daha bir kaç âza alınmasına lüzum görülürse belediye meclisi âzalarından münasip miktarı teftiş heyetine alınır.

Ancak fesih, iptal veya meclisi teşkil edecek miktarda âza ve yedek âza kalmamış olmak gibi suretlerle meclisin teşekkülü mümkün olmıyan veya kazanın yeni kurulmuş olması sebebiyle belediye meclisi seçimi henüz neticelenmemiş bulunan yerlerde, belediye sınıri içindeki mahalleler halkından belediye âzalığı şartlarını haiz bulunanlardan çağırılacak ikişer zat belediye reisinin, veya Belediye kanununun 90 ncı maddesine göre nasbolunan reis vekilinin reisliği altında belediye binasında toplanılarak aralarında veya dışarıdan nüfus miktarı gözönüne alınarak yukarıda gösterilen miktarda teftiş heyeti âzası seçilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Teftiş heyeti, verilen defterlerin kanuna uygun olup olmadığını ve içinde yanlış ve fesat bulunup bulunmadığını tetkik eder.

Bu tetkikler sırasında lüzum görürse icabedenler getirtilerek tahkikat yapılır. Bu tahkikat ve tahkikat kazanın büyüklüğüne göre beş günden sekiz güne kadar devam edebilir. Bu müddet içinde teftiş heyeti her gün toplanır.

ON BEŞİNCİ MADDE — 14 ncü maddede yazılı müddetin bitmesinden sonra teftiş heyetince tetkik edilen defterlerden seçim hakkını haiz bulunanları gösteren kısımların birer sureti çıkarılıp bunlardan teftiş heyeti merkezine ait olanlar Hükümet ve belediye dairelerinin münasip yerlerine ve herkesin görebileceği sair yerlere ve seçim şubelerine ait olanları da şubelere merkez sayılan mahallerdeki umumî yerlere asılır.

Bu defterlerin asıldığı gazete bulunan yerlerde gazete ile ve bulunmıyan yerler-

de âdet olan vasıtalarla ilân olunur. Belediye, zabıta ve köy muhtar ve ihtiyar meclislerince bu defterlerin buldukları yerlerde beş gün asılı kalması temin edilir.

Defterler bu müddetin son günü akşamı saat 18 de belediye olan yerlerde bu idare ve seçim şubelerinde şube reisleri tarafından kaldırılır.

ON ALTINCI MADDE — Defterlerin asılı kaldığı beş gün zarfında seçmenlerin adları, hüviyetleri defterlere yanlış veya mükerrer yazılmış veya hiç yazılmamış veya adi yazılmamak lâzımgelirken yazılmış olduğuna dair ileri sürülecek itirazlar, teftiş heyetince dinlenip bu heyet kararıyla lâzımgelen tashihler yapılır. Defterlerin kaldırılmasından sonra itiraz iddiası dinlenmez. Teftiş heyetince itiraz vârit görülmediği takdirde ret kararının sureti itiraz edene usulen tebliğ olunur. Teftiş heyetinin kararına razı olmyanların, kararın tebliğ tarihinden itibaren iki gün zarfında mahallî asliye mahkemesine, bulunmayan yerlerde sulh hâkimine, teftiş heyeti kararıyla birlikte müracaatla itiraz etmeğe hakları vardır. Bu müddet bittikten sonra itiraz hakkı kalmaz. Mahkeme itiraz iddialarını en çok beş gün zarfında katî karara bağlar.

Bu ve daha evvelki maddelerde yazılı müddetlerin hesabında resmî tatil günleri sayılır.

İtirazlar için mahkemelere vâkı olacak müracaatlar ve bu bapta verilecek kararlar hiç bir harca tabi tutulmyacaktır.

Mebus ve ikinci seçmen sayısının tesbiti

ON YEDİNCİ MADDE — Türk vatandaşlarından bütün erkek ve kadın nüfusunu havi olup beş ve altıncı maddelerde yazılı bulunan defterlerin teftiş heyetine verilmesi tamam olunca kazada mevcut nüfusun miktarı mazbata ile vilâyete bildirilir. Bütün kazaların mazbataları geldikten sonra teftiş heyeti valinin veya vekilinin reisliği altında toplanarak ikinci maddede gösterilen suret ve nispete göre kaç mebus seçileceğini mazbata ile tesbit eder, Dahiliye vekâletine bildirir. Aynı zamanda keyfiyet vilâyet dahilindeki teftiş heyetlerine kaymakamlar vasıtasıyla tebliğ ve gazete olan yerlerde gazete ile, olmyan yerlerde de mûtat vasıtalarla ilân edilir.

(Madde 18. — Dahiliye encümeninin 18 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ON SEKİZİNCİ MADDE — Teftiş heyetince kaza dahilinde ikinci seçmen seçiminin çabuk ve kolaylıkla yapılabilmesi için kaza merkeziyle köylerinde nahiye teşkilâtı bulunmadığı veya bulunupta nahiyeleri geniş ve nüfusça kalabalık bulunduğu takdirde kaza ve nahiyeler içinde ihtiyaç görüldüğü miktarda seçim şubeleri yapılabilir. Bu takdirde de seçim şubeleri içinde beş ve altıncı maddelere göre yazılmış bulunan kadın ve erkek nüfus miktarına ve 19 neu maddedeki nisbete göre kaçar ikinci seçmen seçileceği teftiş heyetince mazbata ile tesbit edilerek seçim şubeleri reislikleri ile kaza kaymakamlıklarına bildirilir. Vilâyet merkezinde bu bilgi vilâyet makamına verilir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Seçim şubesi dahilinde bulunan kadın ve erkek nüfusundan her (400) kişi için bir, ikinci seçmen seçilir. Nüfus miktarı bundan fazla olduğu takdirde fazlası için aşağıdaki gibi muamele yapılır:

(600) e kadar bir, (601) den (1000) e kadar iki, (1001) den (1400) e kadar üç ve fazlası için bu yolda ikinci seçmen seçilir.

YIRMİNCİ MADDE — Teftiş heyetince, belediye asıl ve yedek âzalarından

(S. Sayısı : 12 ye ek)

veya âzalık vasıflarını haiz hariçten birer zat seçim şubelerine reis olarak seçilir. Seçim şubesine dahil bulunan köylerin muhtarı, belediye varsa belediye reisleri şube seçim heyetini teşkil ederler. Vilâyet ve kaza merkezlerinin büyük olması dolayısıyla bir kaç seçim şubesi ihdas edilmişse, kezalik teftiş heyetince belediyenin asıl ve yedek âzalarından veya hariçten âzalık vasıflarını haiz hemşehriler arasından seçilen üçer zat bu şubelerin seçim heyetlerini teşkil ederler ve reislerini kendi âzalarından seçerler.

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Her seçim şubesi dahilinde mevcut ve seçim hakkını haiz olan erkek ve kadınların ikişer nüsha defteri teftiş heyetince tanzim ettirilip seçim şubeleri reislerine verilir. Bu defterlerin süratle tanzimi için teftiş heyeti kazalarda kaymakamlardan, vilâyet merkezlerinde valilerden lüzumu kadar kâtip isteyebilir. Kaymakam ve valiler dairelerin bütün memur ve müstahdemlerini bu işte çalıştırabilirler. Bütün memurlar vali ve kaymakamların bu işe dair emirlerini ifaya mecburdurlar.

YIRMİ İKİNCİ MADDE — 16 ncı maddede yazıldığı üzere itiraz vâkı ise bunların mahkemece tetkiki için tâyin edilen müddetin bitmesi üzerine derhal seçim şubesinde ne kadar seçmen varsa teftiş heyeti tarafından o miktarda üzerine bir kaç isim yazılacak kadar ufak pusulalık beyaz kâğıtlar hazırlanıp teftiş heyetinin mühürü ile arkaları mühürlenerek seçim şubesi reisi olan zata verilir. Bundan başka bu zat teftiş heyetince yaptırılmış ve içine rey pusulaları atılmak için iki kilitli ve biri diğerine uymaz iki anahtarlı muhkem ve şubenin pusulalarını alabilir büyüklükte ve üzerine ufacak bir zarf girebilecek kadar delikli bir sandığı da seçim yerine beraberinde götürür. Sandığın anahtarlarından birisi reiste, diğeri de âzadan birinde bulunur. Lüzum görülen yerlerde reislere merkezden birer de kâtip verilir.

(Madde 23. — Hükümetin 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.)

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Seçim şubesi reisi memur bulunduğu yere varınca şube seçim heyeti derhal toplanarak:

- A) Her gün ne kadar seçmenin rey vereceğini;
- B) Buna göre seçimin kaç gün devam edeceğini;
- C) Sandığın sırasıyla hangi köy ve semtler halkının reyine arzedeceğini;
- Ç) Seçimin hangi gün, saat kaçta başlayacağını;
- D) Her gün hangi saate kadar reylerin kabul edileceğini; kararlaştırır.

(Madde 24. — Hükümetin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.)

YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Seçim, her seçim şubesinde ayrı ayrı yapılır. Bir seçim şubesi defterlerinde kayıtlı bulunan kimse diğer şubede rey veremez. Reylerin kabulü devam ettiği müddetçe seçim hakkı olanların isimlerini havi defterler salon duvarlarında asılı bulundurulur.

(Madde 25. — Hükümetin 25 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.)

YIRMİ BEŞİNCİ MADDE — Tâyin edilen günde seçime başlanırken rey pusulaları atılmadan önce seçim şubesi reisi, âzalara ve sair hazır bulunanlara sandığın boş olduğunu gösterdikten sonra, kilitleyip anahtarlarından birini kendisi alır, diğerini de seçim heyetindeki âzadan birine verir. Bundan sonra sandığın dört tarafından sicim geçirilip, düğüm yerleri mühürlenir.

YIRMİ ALTINCI MADDE — Sandığın mühürlenmesinden sonra, önceden

tesbit edilen programa göre, seçmenlerin reyleri kabul olunur. Seçim yerine gelen seçmenlere mühürlü pusulalar dağıtılır ve bunlara :

A) Seçim şubesi için ne kadar ikinci seçmen lâzımsa o kadar kimsenin pusulaya yazılacağı;

B) Yazısı olmıyanların emniyet ettikleri kimselere yazdırabilecekleri;

C) Şayet pusulada muayyen miktardan ziyade isim yazılır veya yazdırılırsa bu pusulanın başından başlayarak yalnız istenilen adeddeki isimlerin kabul edilip, fazlasının hükümsüz sayılacağı;

Ç) İstenilen adeden daha az isim yazılmış veya yazdırılmış ise yalnız yazılı isimlerin kabul ve kaydolunacağı;

D) Pusulaya aynı isim bir kaç kere yazılmış ise bunun bir rey sayılacağı;

E) Rey pusulalarına yazılan isimler okunmaz veya mühürsüz pusulaya yazılmış bulunursa hesaba katılmıyacağı;

F) Pusulalara imza ve mühür konulmıyacağı;

Sözle anlatılır ve seçim salonuna asılacak yazılarla da ilân edilir.

(Madde 27. — Hükümetin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

YIRMİ YEDİNCİ MADDE — Seçim heyetine gelen her seçmene kâtip tarafından köy ve mahallesi, ad ve soyadı sorulur. Seçmen tanınmış bir kimse olduğu veya nüfus hüviyet cüzdanını gösterdiği takdirde seçim defterindeki ismi yanına bir çizgi çekilip pusulayı sandığa atmasına izin verilir. Her seçmen kendi reyini getirip sandığa atmakla mükelleftir. Hiç bir sebep ve suretle başkasının namına rey pusulası sandığa atılmaz.

(Madde 28. — Hükümetin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Köylü seçmenlerin seçim sandıkları başında lüzumsuz bekletilmemeleri için seçim heyeti tarafından gerekli tedbirler alınır.

(Madde 29. — Hükümetin 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.)

YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — Seçimi bir gün içinde bitmiyen seçim şubelerinde seçim heyeti dağılmazdan önce sandığın deliği üzerine bir kâğıt konur ve sandık dört tarafından sicim ile bağlanıp gerek bu sicimin düğüm yerleri ve gerek kâğıdın uçları ile anahtar delikleri seçim heyeti tarafından mühür mumu ile mühürlenir. Sandık, heyetin kararıyle emin ve münasip bir yere konularak muhafazasına itina olunur ve ertesi gün sandığın mühürleri heyetçe muayene edildikten sonra açılıp yine seçime başlanır.

OTUZUNCU MADDE — 23 ncü maddeye göre tâyin olunan seçim zamanının sona ermesiyle artık rey pusulası kabul olunmayıp, bütün seçim heyeti âzası hazır iken sandık açılır ve atılan pusulalar birer birer sayıldıktan sonra tekrar sandığa konur ve (Seçim şubesine şu kadar seçmen gelip, şu kadar pusula atılmıştır) diye hemen bir kısa zabıt tutulur.

(Madde 31. — Hükümetin 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Sandıkta rey verenlerin sayısından ziyade pusula zuhur ederse fazlası açılıp okunmadan yakılır. Fazla pusula atanlar hakkında gerekli takibat yapılır.

(Madde 32. — Hükümetin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

OTUZ İKİNCİ MADDE — Rey pusulalarının sayısı bittikten sonra pusula-

(S. Sayısı : 12 ye ek)

lardaki isimler alfabe sırasıyla büyük kâğıtlar üzerinde tasnif olunur ve bu esnada 26 ncı maddede yazılı hükümlere dikkat edilir. Tasnife başlandıktan muayyen zaman zarfında tasnif edilecek kadar rey pusulası sandıktan çıkarılıp 29 ncu maddenin târifatı dairesinde tekrar mühürlenir. Bu suretle devam oluncak tasnif muamelesi bittikten sonra seçim heyeti tarafından; (Seçime şu kadar seçmen iştirak etmiş ve sandık açıldığı zaman zühür eden şu kadar rey pusulasının sayılıp tasnifi neticesinde filân şu kadar ve filân şu kadar rey almış ve filân, filân ekseriyet kazanmış olduklarını) gösterir bir mazbata tanzim olunup seçim evrakı ve sandıkla beraber teftiş heyeti reisliğine verilmek üzere merkezden seçim şubesine reis olarak gönderilmiş olan zata tevdi olunur. Ekseriyet kazanıp ikinci seçmen olanlara ayrıca seçim heyeti tarafından birer mazbata verilir. Bunlar bu mazbataları vilâyet veya kaza merkezlerindeki teftiş heyeti reisliğine gösterip kaydettirirler.

Bu sırada, mebus seçimi için teftiş heyetinin bulunduğu yerde hangi gün ve saatte bulunmaları lâzımgeleceği ikinci seçmenlere tenbih olunur. Mazbatasını kaydettirmek üzere gelmemiş olan ikinci seçmenlere de hangi gün ve saatte hazır bulunmaları lâzımgeleceği dâvetnamelerle ihtar olunur.

(Madde 33. — Hükümetin 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.)

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Mebus seçimi için tâyin edilen gün ve saatte hazır bulunacak ikinci seçmenlere arkaları teftiş heyeti mühürü ile mühürlü rey pusulaları dağıtılır. İkinci seçmenlerden her biri mebusluğa namzetlikleri seçim mahallinde asılmış olan kâğıtlarla ilân edilmiş olan zatlardan vilâyet için ne kadar mebus seçilecek ise o kadarını kendi pusulasına yazar, yazı bilmeyen olursa heyetin toplu olduğu mahalden çıkmamak şartıyla orada emniyet ettiği birine yazdırabilir. Pusulaya vilâyet için seçilecek adetten fazla veya noksan isim yazılırsa 26 ncı madde hükümleri tatbik olunacaktır.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Teftiş heyetinin toplandığı odada masa üzerinde ve ortasında yalnız bir pusula girebilecek kadar delikli bir sandık bulunur. Rey pusulaları atılmadan önce sandık açılıp, içi boş olduğu hazır olanlara gösterildikten sonra kilitlenir ve kilit üzerine büyücek bir kâğıt konulup üzerine teftiş heyetinin resmî ve mevcut seçmenlerden üçünün zatî mühürleriyle mühürlenir.

(Madde 35. — Hükümetin 35 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.)

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Sandık kapanıp, mühürlendikten sonra ikinci seçmenler sırasıyla dâvet olunup, ellerindeki pusulaları sandığın içine atarlar. Atarken ellerinde bir pusuladan fazla olmamasına dikkat olunur.

OTUZ ALTINCI MADDE — Kaza dahilinde ikinci seçmen seçilenlerin onda sekizi seçim gününde reylerini kullanmışsa sandık açılıp mebusluğa rey kazananların isimlerini havi olarak vilâyet merkezindeki teftiş heyetine gönderilecek mazbatanın tanzimine başlanır. Şayet muayyen olan günde mevcut olanlar kazanan ikinci seçmenlerinin meemuunun onda sekizinden az ise sandık açılmayıp deliğin üzerine bir kâğıt konulup teftiş heyetinin resmî ve mevcut ikinci seçmenlerden üçünün zatî mühürleriyle mühürlenir. Hazır bulunmayan ikinci seçmenler gelinceye kadar sandık emin bir yerde saklanır. Gelmeden ikinci seçmenlere en kısa zamanda gelmeleri için gün tâyin ve Hükümet tarafından kendilerine tebliğ olunur.

(Madde 37. — Hükümetin 37 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.)

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Muayyen olan günde teftiş heyeti tarafından san-

dığın deliği açılır. Gelen ikinci seçmenler rey pusulalarını sandığa atarlar. İşbu dâvetten sonra da gelmiyen ikinci seçmenler beklenmiyerek sandık açılır. Sandık açıldıktan sonra gelecek ikinci seçmenler artık reylerini kullanamazlar.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Teftiş heyetinin huzurunda sandık açılınca ilk önce atılan pusulalar sayılır ve aynen birer, birer okunup, yazılan isimler kaydolunur. Bir isim pusulalarda tekerrür ettikçe ismin karşısına işaret olunur. Bu suretle bilciimle pusulaların okunup yazılması bittikten ve 26 nci maddenin C, Ç, D, E fıkraları nazara alındıktan sonra her bir zatın kazandığı reyler toplanıp mazbatası tanzim ve teftiş heyeti tarafından imza edilir. Bu mazbatada rey kazananların kâffesinin isimleri ve kazandıkları rey miktarları rakam ve yazı ile yazılır. Bundan başka kaza namına seçilen ikinci seçmenlerin miktarı ile bunlardan kaçının seçime iştirak ettiği de mazbataya işaret olunur. Bu şekilde hazırlanacak mazbatanın bir sureti teftiş heyetinde saklanıp asıl nüsha da kaza kaymakamlığı vasıtasıyla vilâyet merkezindeki teftis heyetine gönderilir. Vilâyet merkezindeki seçim hakkında da bu suretle muamele olunarak mazbatası tanzim olunur.

(Madde 39. — Dahiliye encümeninin 39 nuc maddesi aynen kabul edilmiştir.)

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Kaza teftis hevetlerince tanzim edilip gönderilen mazbatalar tamam olunca vilâyet merkezindeki teftiş heyeti valinin reisliği altında toplanıp, seçilenlerin isimleri ve kazandıkları reyler tesbit olunur. Bunlardan en zivade rey alanların mebus secildikleri mazbata ile tesbit olunur. Şayet bu secimlerden en az rey alanın aldığı reve müsavî rey almış başka biri varsa hevet huzurunda aralarında kura çekilir. Mebus secilenlere bu hevet tarafından imzalı birer mazbata verilir. Bu mazbataların ayrıca imzalı ikiser sureti vilâvette Dahiliye vekâletine gönderilir. Vekâlet vilâvetlerden gelen mazbataların birer tanesini Meclisin açılışında Büyük Millet Meclisi Reisliğine verilmek üzere Başvekâlete gönderir.

(Madde 40. — Hükümetin 40 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

KIRKINCI MADDE — Umumî mebus secimi esnasında bir zat muhtelif vilâvetlerden mebus secilirse bunlardan hangisini tercih ettiği kendisinden sorulur. Mebus olan zat bu sorguya sekiz gün zarfında cevap vermeğe mecburdur. Bu yüzden mebusların sayısından noksan hâsıl olan vilâvette yeniden seçim yapılır.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Secimin bitmesinden sonra kaza ve vilâyet merkezlerindeki teftis hevetleri, secime ait defterlerle sair evrakı gelecek umumî secime kadar saklanmak üzere mühürlü bir sandık içinde belediye idaresine teslim ederler.

(Madde 42. — Dahiliye encümeninin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

KIRK İKİNCİ MADDE — Teşkilâtı Esasiye kanunu hükümlerine göre mebusluk hakkı zâil veya sâkıt olan vevahut vefat eden mebusların yerlerine diğerlerinin secilmesi için keyfivet Dahiliye vekâletince bunların mebusu buldukları vilâvetlere tebliğ olunur. İkinci secmenler dâvet olunarak, bu fasıldaki esaslar dairesinde seçim muamelesi neticelendirilir. Bu gibi ara secimlere başlamadan evvel yapılacak voklamada ikinci secmenlerden bir kısmının vefat veya başka vilâvete nakletmeleri veya seçim haklarını kaybetmeleri dolayısıyla 36 nci maddede vazılı nisabın kavbolduğu anlaşılırsa ilk önce açılan ikinci secmenlerin yerine ait buldukları seçim subelerince diğerleri secilir.

Şu kadar ki, ikinci seçmenlerin sayısı 36 nci maddede yazılı onda sekiz nisabı-

nın aşığıısına düşmediğı müddetçe yapılacak ara seçimlerinde, umumî seçimdeki ikinci seçmenler yekûnuna müstenit nisap aranmayıp, fiilen mevcut olan ikinci seçmenlerin onda sekizi ile iktifa edilir.

Namzetlik ilân

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Bir vatandaşın namzetliğı kaza teftiş heyetlerinin intihap salonundaki levhaya yazılmak için vilâyet teftiş heyeti riyasetine:

A) Vatandaşın siyasi parti tarafından isminin bildirilmesi;

B) O intihap dairesi seçmenlerinden 300 kişinin yazılı bir varaka ile müracaat etmeleri;

C) Namzetliğini isteyen ve seçim ehliyetini haiz olan vatandaşın bizzat istida ile talep etmesi lâzımdır.

Seçim masrafları

(Madde 44. — Hükümetin 44 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.)

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Teftiş heyetlerince merkez ve mülhakattaki seçim şubelerine memuren gönderilen zevatın nakil vasıtaları ücretleri ile harcırah kararnamesine göre verilecek yevmiyeleri ve seçime ait sair bilûmum masraflar umumî muvazeneden verilir.

Seçim cezaları

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Sahte ad ve soy adı ve sıfat takınarak veya kanunen seçim hakkından mahrum olduğunu saklıyarak kendisini seçim defterine yazdıranlar veyahut adını ve soy adını kasıt ile mükerrer kaydettirenler bir aydan bir seneye kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

KIRK ALTINCI MADDE — Evvelki maddede gösterilen suretlerle kendisini seçim defterine kaydettirmiş olduğu halde veya seçim defterine kayıtlı bulunan diğer bir seçmenin ad ve soyadını ve sıfatını sahte olarak takınarak veya seçim hakkı olmadığı halde yanlışlıkla isminin deftere geçirilmiş bulunmasından kasıtle istifade ederek rey verenler altı aydan iki seneye kadar hapis ve on liradan yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

KIRK YEDİNCİ MADDE — 26 ve 33 neü maddelerine göre seçmenlerin reylerini yazdırdığı kimseler, rey pusulasına seçmenleri söylediklerinden başka bir şahsın adını ve soyadını yazarlarsa bir aydan altı aya kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

(Madde 48. — Adliye encümeninin 47 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.)

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Mebus veya ikinci seçmen olmak yahut diğer bir şahsı mebus veya ikinci seçmen seçtirmek kastıyla seçmenleri her ne suretle olursa olsun korkutan veya bu suretle seçmeye teşvik için seçmenlere para, eşya ve sair menkul ve gayrimenkul mal verenler veya herhangi bir suretle menfaat temin veya vâdedenler ve bu maksatla verilen malları veya vait veya temin olunan menfaatleri kabul edenler veya bir kimse hakkında rey vermek veya verdirmek yahut vermektan imtina için, Devlet, vilâyet, belediye, köy veya bunların kurdukları her türlü daire veya müesseselerle sair bilûmum âmme müesseseleri memuriyet veya müstahdemliğı veya hususi hizmet vait ve kabul

edenler iki aydan 18 aya kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılırlar ve bu suçları işleyenler memur iseler müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyetlerine hükmolunur.

(Madde 49. — Hükümetin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Rey sandığını salâhiyeti haricinde açan, seçim işine ait defter ve resmî evrakı, teftiş veya şube seçim heyetlerince usulüne göre tâyin olunan müddet içinde açıkta duran ilânları ve seçim cetvellerini ve rey pusulalarını alan, koparan, parçalayan veya çalanlar bir seneden üç seneye kadar hapis ve yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

(Madde 50. — Hükümetin 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİNCİ MADDE — Gerek zor kullanmak suretiyle, gerek memuriyetten mahrum etmek veya şahsını yahut ailesini veya servetini zarara uğratmak tehdidiyle bir seçmeni rey vermekten vaz geçirenler veyahut rey vermeğe icbar edenler üç aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

(Madde 51. — Hükümetin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Yalan haberler yayarak ve iftirada bulunarak ve sair hile ve desiseler yaparak seçim işlerini bozanlar veyahut bir veya daha ziyade seçmeni rey kullanmaktan vaz geçirenler yahut toplu ve korkutucu hareketlerle teftiş ve şube seçim heyetlerinin icraatını ihlâl ederek seçimin icrasına ve her şahsın serbestçe rey vermesine engel olanlar üç aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

(Madde 52. — Hükümetin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİ İKİNCİ MADDE — Teftiş veya seçim şube heyetlerine karşı seçim işlerine mâni olmak için her ne suretle olursa olsun cebir ve şiddet kullananlar veya buna teşebbüs edenler üç seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar. Cürüm birden ziyade teftiş veya seçim şube heyetlerine karşı icra olunmak üzere evvelce tertip ve ittifak ile yapılmış bulunursa failleri beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

(Madde 53. — Hükümetin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Seçim işinden doğan âmme hukuku dâvası seçimin bittiği tarihten itibaren altı ay içinde açılmadığı takdirde takibat yapılmaz.

(Madde 54. — Hükümetin 53 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — İntihabı mebusan kanuniyle zeyil ve tadillerini ihtiva eden 320, 385, 1079, 1760, 2598, 2631 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

(Madde 55. — Hükümetin 54 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

(Madde 56. — Hükümetin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.)

ELLİ ALTINCI MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.